

ADVIES

BELEIDSNOTA ONDERWIJS EN VORMING 2024-2029

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be - T +32 2 209 01 11 - E info@serv.be

Adviesvraag

Advies op eigen initiatief

Decretale opdracht

SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad

25 november 2024

Contactpersoon

Mieke Valcke

mvalcke@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Seven
Koning Albert II-Laan 7
B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029

Mevrouw de minister

De SERV bezorgt u hierbij met veel plezier zijn eerste onderwijsadvies (op eigen initiatief) over de Beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029.

De Vlaamse sociale partners kunnen in dit advies niet ingaan op alle maatregelen die u in de nieuwe legislatuur wenst te nemen. Wel zoomen ze in op de vanuit sociaaleconomisch perspectief prioritaire dossiers en initiatieven. De SERV geeft ook aan waar hij een partner wil zijn voor het onderwijsbeleid, de onderwijspraktijk en de aansluiting tussen onderwijs en werk.

De SERV heeft hoge verwachtingen voor de synergiën tussen onderwijs en werk, het samenvallen van de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk onder één minister biedt immers veel opportuniteiten. De Commissie Onderwijs van de SERV kijkt er alvast naar uit om met u en uw beleidsmedewerkers in overleg te gaan en samen te werken.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Danny Van Assche
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	5
Advies	6
1. Eén minister voor werk en onderwijs als opportuniteit	6
2. Relevante transversale beleidsdoelstellingen	8
3. Naar een kennisrijk leerplichtonderwijs	8
4. Actueel hoger onderwijs	10
5. Volwassenenonderwijs breed inzetten	11
6. Ondersteuning van het onderwijsveld	12

Krachtlijnen

De SERV heeft hoge verwachtingen voor de synergiën tussen onderwijs en werk en voor het flankerend gelijke kansen onderwijsbeleid. Het samen-vallen van de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk onder één minister biedt veel opportuniteiten; de SERV heeft dan ook hoge verwachtingen wat betreft synergiën tussen beide. Op vlak van studie- en beroepskeuzebegeleiding, schooluitval, EVC en levenslang leren kunnen stevige stappen vooruit worden gezet. Maar ook voor het breed flankerend gelijke onderwijskansen beleid heeft de SERV hoge verwachtingen met het oog op kansrijke opleidingen, voor alle leerlingen, die toe leiden naar duurzaam werk.

De SERV wil een partner zijn voor het onderwijsbeleid, de onderwijsprak-tijk en de aansluiting tussen onderwijs en werk:

- bij het realiseren van een kennisrijk en ambitieus curriculum voor alle leerlingen en cursisten o.a. dankzij het inzetten op toekomstgerichte be-roepskwalificaties;
- ten behoeve van kwaliteitsvol onderwijs met een focus op het vermijden van ongekwalificeerde en/of laaggeletterde uitstroom en ook op top-prestaties;
- bij de realisatie van een allesomvattend plan voor de versterking van het beroepsgericht en technisch (hoger) onderwijs, waaronder de 7de jaren, het Duaal Leren en de graduaatsopleidingen;
- voor een aantrekkelijk, divers studieaanbod dat toekomstperspectief biedt aan jongeren én aan lokale arbeidsmarktnoden;
- bij de uitbouw van het 2de kans onderwijs en beroepskwalificerende op-leidingen in het volwassenenonderwijs (o.a. VKS4);
- in de verdere uitwerking van beroepskwalificerende leerwegen voor 16+, in samenhang met Duaal Leren;
- in het gelijke onderwijskansen beleid en het flankerend onderwijsbeleid, bv. de warme overdracht tussen onderwijs en werk;
- voor het bevorderen van samenwerking tussen het onderwijs, de secto-ren en ondernemingen op vlak van infrastructuur, hybride carrières, les-materiaal en leerwerkplekken.

Advies

Op 15 november 2024 maakte de Vlaamse Regering de beleidsnota's 2024-2029 over aan het Vlaams Parlement. De beleidsnota's bevatten de plannen van de leden van de Vlaamse Regering voor de uitvoering van het regeerakkoord en voor het (lopend) beleid dat niet in het regeerakkoord wordt vermeld.

In uitvoering van zijn decretale opdracht brengt de SERV advies uit over de beleidsnota's die behoren tot het werkveld van de SERV. Met deze adviezen wil de SERV input geven voor de verdere concretisering van de ambities van de Vlaamse regering, aangeven welke dossiers prioritair zijn voor de SERV en waar de raad betrokken wenst te worden en wil meewerken.

De SERV waardeert dat het regeerakkoord en de beleidsnota's ruimte voorzien voor overleg. De sociale partners willen daarin hun rol opnemen met hun expertise, studiewerk en als representatief forum voor akkoorden en beleidsadvies in Vlaanderen. De SERV hoopt op een structurele dialoog met de Vlaamse Regering en met het Vlaams Parlement. De SERV waardeert in dat verband alvast dat het regeerakkoord verwijst naar de SERV en VESOC voor wat betreft het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. De SERV wil op meer terreinen een rol te spelen, onder meer in het onderwijsbeleid en in het bijzonder de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

De SERV baseert zich voor dit advies op de Beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029, op de aanbevelingen in zijn nota '*Beleidsprioriteiten 2024-2029*¹', op de visie zoals die aan bod komt in het artikel van de SERV in het tijdschrift T.O.R.B. '*Breed pact voor uitmuntendheid en gelijkheid*²' en op de nog steeds actuele onderwijsadviezen uit de voorbije legislatuur.

1. Eén minister voor werk en onderwijs als opportuniteit

De beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029 bevat vier overkoepelende strategische doelstellingen. Deze vier strategische doelstellingen krijgen verdere invulling in vier beleidsvelden nl. kleuter- en leerplichtonderwijs, hoger onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs en ondersteuning van het werkveld. Elk beleidsveld telt een aantal strategische doelstellingen die in totaal in 31 operationele doelstellingen worden vertaald.

¹ '*Beleidsprioriteiten 2024-2029. Samen klaarstaan voor morgen en overmorgen.*', SERV, 13 mei 2024

² '*Breed pact voor uitmuntendheid en gelijkheid*', TORB 2022-2023, nr.5 pag. 393 e.v.

- Heel wat van **de beleidsprioriteiten van de SERV komen aan bod in de beleidsnota Onderwijs en Vorming** zoals de samenwerking met ondernemingen en sectoren, het Duaal Leren, het werken met beroepskwalificaties. De SERV kijkt uit naar een verdere invulling en concretisering van zaken zoals de uitbouw van kwalificerende leerwegen voor 16+ of de rationalisatie van het onderwijsaanbod in het (hoger) onderwijs. De **SERV mist ook een aantal van zijn beleidsprioriteiten**, zij zijn niet of heel beperkt expliciet opgenomen in de beleidsnota zoals gelijke onderwijskansen (het GOK-beleid), de B-stroom (wel capaciteitsuitbreiding), ondernemerschap³ of de organisatie van het schooljaar⁴.
- De SERV vindt **dat het samenvallen van de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk onder één minister opportuniteiten biedt**. Het biedt perspectief om zaken in beweging te brengen voor een betere aansluiting tussen beide en om maatregelen beter op elkaar af te stemmen. Het samengaan van Onderwijs en Werk biedt bv. opportuniteiten voor een betere coördinatie van het aanbod van en het beleid voor het leerplicht- en volwassenenonderwijs, de Syntra's (o.a. voor Duaal Leren), het hoger onderwijs, de sectoren, de private aanbieders en de VDAB.
- De SERV heeft dus **hoge verwachtingen voor de legislatuur 2024-2029 wat betreft synergiën tussen de beleidsdomeinen onderwijs en werk**. Dat gaat over studie- en beroepskeuzebegeleiding, het samen aanpakken van schooluitval, de erkenning van eerder verworven competenties en kwalificaties (EVC en EVK), de uitwerking van microcredentials, de toename van het aantal toppresteerders in het Vlaams onderwijs en/of verregaande samenwerking tussen onderwijs- en werkpartners. Zo kunnen onder meer op vlak van levenslang leren stevige stappen vooruit worden gezet⁵.
- Ook op het vlak van een **breed flankerend onderwijs- en vormingsbeleid hebben de Vlaamse sociale partners voor de komende legislatuur hoge verwachtingen**. Een sterk flankerend beleid is nodig om kansrijke opleidingen te realiseren die toe leiden naar kansrijke jobs en beroepen en dus een beloftevolle toekomst. Dat gaat over samenwerking met lokale actoren, onderwijs- en leerloopbaanbegeleiding, inzetten op een verbindend schoolklimaat, voorkomen van spijbelen, oriëntering en remediëring op maat en een goede start van de loopbaan.

De SERV wil in de toenadering tussen de beleidsdomeinen onderwijs en werk graag een partner zijn. De SERV gaat verder in dit advies dieper in op een aantal van de strategische en operationele doelstellingen die vanuit sociaaleconomisch perspectief prioritair zijn.

³ Advies '[Ondernemerscompetenties in het secundair onderwijs](#)', SERV, 23 mei 2022

⁴ Advies '[De reorganisatie van het schooljaar](#)', SERV, 22 april 2022

⁵ Zie ook het SERV-advies op de Beleidsnota Werk 2024-2029

2. Relevante transversale beleidsdoelstellingen

De beleidsnota schuift vier overkoepelende strategische doelstellingen naar voor:

- (1) het versterken van het Nederlands bij leerlingen en ook bij ouders en volwassenen;
- (2) het verbeteren van de onderwijskwaliteit via ambitieuze minimumdoelen en hoge verwachtingen bij leerlingen, een enigszins andere invulling van de opdracht van de onderwijsinspectie, door aandacht voor studieoriëntatie en voortgangsbewaking en het inzetten op levenslang leren;
- (3) het versterken en waarderen van het onderwijspersoneel door het verhogen van de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep, door hogere werkzekerheid voor starters, de ondersteuning van zij-instromers en het inzetten op professionele ontwikkeling en leiderschap binnen scholen;
- (4) het investeren in het onderwijs via de inzet van financiële middelen, met investeringen in infrastructuur en in digitalisering.

Voor de SERV zijn het verwerven van brede basisgeletterdheid door alle leerlingen, het inzetten op kwaliteitsvol onderwijs met als doel excellentie en inclusie/gelijke onderwijskansen en voldoende en goed opgeleid onderwijzend personeel zeer relevante overkoepelende doelstellingen. Dat vraagt de nodige investeringen in o.a. professionalisering, infrastructuur, digitalisering en zeker ook samenwerking.

De SERV verwacht in de beleidsnota van de minister van Onderwijs én van Werk **als transversale doelstelling ook het verkleinen van de kloof tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en de afstemming tussen beide** met daaronder als één van de operationele doelstellingen een versterking van het beroepsgericht en technisch onderwijs via een allesomvattend plan.

3. Naar een kennisrijk leerplichtonderwijs

De SERV schaart zich volledig achter de operationele doelstelling van een **kennisrijk en ambitieus curriculum in het leerplichtonderwijs** (OD2). Daartoe wil de SERV meewerken aan de evaluatie van de systematiek van curriculumdossiers en beroepskwalificaties met het oog op een vereenvoudiging. De SERV gaf daar een aanzet toe met zijn advies over de eindtermen voor de 2de en 3de graad⁶ (samen met de Vlor) en met zijn recent advies over de beroepskwalificaties.⁷

⁶ Advies '[Eindtermen 2de en 3de graad secundair onderwijs](#)', Vlor en SERV, 28 augustus 2020

⁷ Advies '[Beroepskwalificaties omarmd. Naar een versterkte inzet en grotere benutting van de beroepskwalificaties](#)', SERV, 2 april 2024

- Wat een kennisrijk curriculum betreft, vraagt de SERV volgehouden beleidsaandacht voor kwaliteitsvol onderwijs met een bijzondere focus op **het vermijden van ongekwalificeerde en/of laaggeletterde uitstroom**. De beleidsnota stelt terecht dat scholen hoger moeten mikken dan de minimumdoelen maar te veel leerlingen (ca 15%) halen zelfs de basisgeletterdheid niet. Basisgeletterdheid is een absolute voorwaarde voor een sterke start van een duurzame loopbaan⁸.
- Het **wegwerken van het lerarentekort** door tegemoet te komen aan de vervangingsvraag (cfr. Omgevingsanalyse pag. 12) is cruciaal voor meer onderwijskwaliteit. De SERV is er voorstander van dat een goed uitgebouwd EVC- en EVK beleid ingezet wordt bij zij-instromers om het lerarentekort weg te werken (OD6). De SERV meent dat het **EVC- en EVK beleid sterker aan bod dient te komen in andere beleidsvelden** nl. in het volwassenen- en het hoger onderwijs, in het kader van levenslang leren. Dit is ook een opportuniteit voor de minister van Onderwijs én van Werk.
- Het **investeren in het technisch en beroepsgericht onderwijs** komt aan bod in enkele operationele doelstellingen. Het is de betrachting om het beter te doen aansluiten op de reële arbeidsmarkt of op aansluitende vervolgopleidingen. Dat kan volgens de beleidsnota door ondernemingen te laten participeren aan dit onderwijsaanbod en door hybride professionele carrières⁹. Er komen extra werkingsmiddelen, vooral in de duurste richtingen voor leerlingen, die moeten zorgen voor een verlaging van de schoolfactuur (OD7). Voor de SERV moet er voldoende controle zijn dat deze middelen ook effectief direct ten goede komen aan deze opleidingen én aan die leerlingen. De tussenkomst voor studiemateriaal van leerlingen is positief, maar er is meer nodig. Het is onwenselijk dat scholen waardevolle en succesvolle opleidingen moeten schrappen omdat ze te duur zijn om in stand te houden.

De versterking van het technisch en beroepsgericht onderwijs vraagt meer dan de continuering van lopend beleid. Er is een **allesomvattend plan nodig voor de versterking van het beroepsgericht en technisch onderwijs**. Dat kan omvatten: brede studieoriëntering, individuele leerlingenbegeleiding, werken aan klasmanagement in teamverband, degelijke infrastructuur, inzetten op instroom, voldoende leerwerkplekieren, capaciteit voor STEM-opleidingen, transparantie in het onderwijsaanbod en het hoger beroepsonderwijs (graduaatsopleidingen) als deel van een kwaliteitsvolle leerlijn. De SERV wil alleszins een partner zijn in de opmaak en, waar relevant, uitvoering van het plan.

Een belangrijke doelstelling die daarbij aansluit is het realiseren van een rationeel studieaanbod en scholenlandschap (OD9). De SERV is blij met de aandacht voor doordachte programmatie en vragende partij voor een screening en bijstelling van het lokaal onderwijsaanbod i.f.v. **een aantrekkelijk en gediversifieerd studieaanbod** dat toekomstperspectief biedt aan leerlingen en jongeren én i.f.v. lokale arbeidsmarktfragen. Voor de Vlaamse sociale partners is het wenselijk én mogelijk dat een voor een regio belangrijk onderwijsaanbod vanuit arbeidsmarktperspectief kan blijven bestaan, ook met kleine groepen

⁸ Advies '[Iedereen geletterd, iedereen mee.](#)', SERV, 5 september 2022

⁹ Advies '[Maatregelen lerarenambt: gastleraren en dienstverleningscontracten](#)', SERV, 15 mei 2023

leerlingen dankzij afstemming met en samenwerking tussen onderwijsverstrekkers en ondernemingen. Dit past, volgens de SERV, ook binnen het kader van een ambitieuze en noodzakelijke STEM agenda¹⁰.

- De SERV stelt vast dat het in de beleidsnota bij **de B-stroom** in de eerste plaats gaat over capaciteitsuitbreiding, wat zeker belangrijk is. Maar er is vooral een antwoord nodig op de vraag waarom de instroom in de B-stroom zo groot is en hoe we dat kunnen keren. De vraag beantwoorden start in het kleuter- en lager onderwijs. Er zijn hogere verwachtingen, bv. op cognitief vlak, t.a.v. het basisonderwijs. Daarin voldoende investeren, o.a. via professionalisering, loont ook in de verdere schoolloopbaan. Het moet ook gaan over de kwaliteit van de B-stroom, zoals voldoende en goed opgeleide leraren, remediëring en leerloopbaanbegeleiding, zeker voor kwetsbare doelgroepen.

4. Actueel hoger onderwijs

Ook in het hoger onderwijs moet het Nederlands een verbindende en emanciperende rol spelen, stelt de beleidsnota; het Nederlands moet als onderwijstaal in het hoger onderwijs gevrijwaard worden (OD10). Het beperken van de financiering van studenten van buiten de EER tot 2% sluit daarbij aan (OD13). De SERV pleit voor een 'en – en' benadering nl. het **Nederlands behouden als onderwijstaal én het versterken van het internationaal karakter** van het Vlaams hoger onderwijslandschap. Dat is nodig om de Vlaamse regio competitief te houden in the war for talent,

De beleidsnota zet sterk in op verplichte starttoetsen met remediëring en op studievoortgang in het hoger onderwijs (OD11). De SERV is enerzijds voorstander van maatregelen die een onnodige verlenging van de studieduur tegengaan maar meent anderzijds dat flexibele leerpaden inherent moeten zijn aan het hoger onderwijs. **Verplichte starttoetsen met remediëring in bacheloropleidingen moeten vooral een realistisch beeld geven van de kansen op slagen in een opleiding, in het kader van studieoriëntering.** Voor de SERV is het noodzakelijk te voorzien in een kwalitatieve leerlingenbegeleiding en -voorbereiding in het secundair onderwijs én in een kwaliteitsvolle remediëring in het eerste jaar van de bacheloropleiding. Dat verhoogt de slaagkansen in het eerste jaar en de kansen om de bacheloropleiding tot een goed einde te brengen.

Positief is de beleidsdoelstelling om **het hoger onderwijsaanbod te actualiseren in samenwerking met het maatschappelijk veld en om een lange termijnplanning op te maken op basis van de noden van de arbeidsmarkt** (OD14).

- Voor de SERV blijft de doelmatigheid van nieuw aanbod een aandachtspunt, alsook de effectieve afbouw van opleidingen als daar gegronde redenen voor zijn. Rationalisatie was ook opgenomen in het Vlaams regeerakkoord 2019-2024, maar het bleef erg stil op dit vlak.

¹⁰ Advies '[STEM-agenda 2030](#)', SERV, 20 september 2021

De SERV kijkt uit naar de resultaten van het Voorsprongfonds¹¹, waarvan één van de speerpunten een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio was.

- De ontwikkeling van een systeem van microcredentials is ook een opportuniteit voor één minister van Onderwijs en werk. Microcredentials zijn voor de SERV niet enkel een zaak van hogescholen en universiteiten maar zijn van belang in elke leerloopbaan.

De graduaatsopleidingen worden enkel vermeld bij de financiering. Voor de SERV maken de graduaatsopleidingen, als hoger beroepsonderwijs, deel uit van de waardering van het beroeps- en technisch onderwijs en van een innovatief hoger onderwijsaanbod. De graduaatsopleidingen zijn deel van een beroepsgerichte leerlijn voor generatiestudenten én voor werkenden die zich willen bijscholen en extra kwalificeren¹². Higher VET krijgt in Europa veel aandacht en waardering. De SERV wil op korte termijn een evaluatie van de graduaatsopleidingen (welke studenten worden bereikt, welke opleidingen zijn succesvol, hoe ziet de invulling van het werkplekleren er uit, wat zijn de slaagcijfers, op welke manier dragen de graduaatsopleidingen bij aan duurzame loopbanen) zodat gericht beleid gevoerd kan worden voor een sterk higher VET in Vlaanderen.

5. Volwassenenonderwijs breed inzetten

Met de opdrachten NT2, het 2de kans onderwijs en functionele geletterdheid krijgen de CVO's een grotere rol in inburgering en maatschappelijke integratie. Via beroepsopleidingen moeten ze er mee voor zorgen dat knelpuntvacatures worden weggewerkt en loopbanen worden versterkt. VDAB zal daartoe werkzoekenden toeleiden naar de CVO-opleidingen. Hinderpalen zullen worden weggewerkt zodat CVO's kunnen inspelen op wijzigende leervragen in hun omgeving. Overleg met sectoren wordt voorzien voor het ontwikkelen van opleidingen en modules die opleiden naar een beroepskwalificatie. De CVO's moeten meer drempelverlagend werken en de inschrijvingsgelden worden meer inkomen-gerelateerd (OD17).

Voor de SERV

- is het positief dat er duidelijke opdrachten zijn voor de Centra Basiseducatie en de CVO's. Hun rol bij NT2, 2de kans onderwijs en functionele geletterdheid wordt herbevestigd. De rol van de CVO's in beroepskwalificerende opleidingen o.a. VKS4 (voor werkzoekenden) samen met sectoren komt sterker naar voor, wat het levenslang leren en duurzame activering ten goede komt;
- komt het wegwerken van hinderpalen op het vlak van flexibele programmatie tegemoet aan de terechte vraag van de CVO's en van het afnemend veld maar dat mag niet leiden tot een amalgaam aan niche-opleidingen;

¹¹ Briefadvies '[Voorsprongfonds in het hoger onderwijs](#)', SERV, 6 april 2021

¹² Advies '[Levenslang leren in het hoger onderwijs](#)', SERV, 9 november 2021

- moet het Duaal Leren deel uitmaken van het totaalplaatje, dat schiet niet uit de startblokken en vraagt een gedragen aanpak van onderwijs- en werkpartners¹³;
- moeten de EVC-trajecten onder het GKK (Geïntegreerd Kwaliteitszorgkader) verder uitgebouwd worden. Hier ligt er opnieuw een opportuniteit voor de minister van Onderwijs én van Werk;
- is er zeker ook in het volwassenenonderwijs afstemming en samenwerking nodig tussen de koepels en de netten.

6. Ondersteuning van het onderwijsveld

Dit beleidsveld bevat een heel aantal thema's die voor de SERV belangrijk zijn: kwaliteit van onderwijs, schooluitval, Duaal Leren en andere kwalificerende leerwegen...

Wat betreft **onderwijskwaliteit** stelt de beleidsnota dat de onderwijsinspectie vooral de klaspraktijk gaat doorlichten, hoe hoge verwachtingen naar alle leerlingen vorm krijgen en of er leerlingenbegeleiding is uitgebouwd. Prestatie- en outputindicatoren worden meegenomen, zoals de resultaten van de Vlaamse toetsen¹⁴, het lerarenverloop, de schooluitval, de doorstroom naar het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt (OD20).

Voor de SERV zijn dat belangrijke indicatoren. Wat vroegtijdig schoolverlaten betreft, mist de SERV evenwel een integraal beleid voor een **significante daling van het vroegtijdig schoolverlaten. Dat moet een operationele doelstelling** op zich zijn. Een sterke, geïntegreerde aanpak is cruciaal gezien de toch wel hallucinante cijfers voor vroegtijdig schoolverlaten in de steden en binnen sommige onderwijsvormen. De SERV gaf daar een aanzet toe met zijn advies over het voorkomen en aanpakken van ongekwalificeerde uitstroom.¹⁵

Een aansluitende belangrijke beleidsdoelstelling voor de SERV is het **versterken van het Duaal Leren**. De beleidsnota voorziet dat Duaal leren wordt geoptimaliseerd en uitgebreid en dat het systeem flexibeler gemaakt zal worden (OD23). De SERV wil zijn adviserende rol kunnen blijven opnemen over de modaliteiten van Duaal Leren¹⁶. Een optimalisering moet in elk geval versterkende en gefocuste maatregelen omvatten. Wat betreft de uitbreiding zijn ambitieuzere doelstellingen gewenst bv. voor het aantal (voltijdse) scholen dat duaal aanbiedt, m.b.t. het aantal duale technische opleidingen en vooral m.b.t. het aantal leerlingen en cursisten in duaal. Een leerweg kan niet opgedrongen worden aan jongeren maar informeren en wijzen op de kansen die duaal biedt, zijn een absoluut minimum. Er zal samen (out of the box) verder gezocht en gewerkt

¹³ Advies '[Duaal leren in het volwassenenonderwijs](#)', SERV, 11 april 2024

¹⁴ Advies '[Vlaamse toetsen](#)', SERV, 26 september 2022

¹⁵ Advies '[Gekwalificeerd loopt je toekomst gesmeerd. Voorkomen en aanpakken van vroegtijdig schoolverlaten](#)', SERV, 7 maart 2022

¹⁶ Zie o.a. het advies '[Premies kwalificerend werkplekleren, stimulans voor leerlingen en ondernemingen](#).', SERV, 20 maart 2023

moeten worden om van Duaal Leren een succes te maken. Niet slagen is voor de SERV geen optie: voor heel wat jongeren is Duaal Leren immers een kansrijke kwalificerende leerweg¹⁷.

De SERV denkt en werkt graag mee aan de andere **kwalificerende leerwegen vanaf 16** waar naar verwezen wordt in de beleidsnota (OD29). De SERV bracht al in 2019 een advies uit over een beroepskwalificerende leerweg voor (leerplichtige) jongeren¹⁸. Daar vloeiden de Leerjobs¹⁹ voor NEET-jongeren uit voort. Samen met Duaal Leren kan een versterking van andere kwalificerende trajecten de gekwalificeerde uitstroom verhogen. Ook in de Aanloophase²⁰ moeten kwalificerende trajecten met civiel effect het streefdoel zijn.

De beleidsnota besteedt aandacht aan de werking van scholen als brede en open scholen die in de samenleving staan, aan de betrokkenheid van ouders, het versterken van de studiekeuzebegeleiding via de Talentcenters en aan mentaal welbevinden van lerenden (OD30). De SERV is voorstander van **open scholen, van een empowerende benadering van ouderbetrokkenheid, van vroege begeleiding bij studiekeuze en hecht bijzonder veel belang aan welbevinden van leerlingen**. Dat laatste staat streven naar excellentie niet in de weg, integendeel.

¹⁷ Cfr. [Schoolverlatersrapport 2024](#), VDAB: 'Schoolverlaters uit duaal leren scoren goed. Het lage globale werkzoekendenaandeel van 6% getuigt daarvan.'

¹⁸ Advies '[Beroepskwalificerende leerweg voor \(leerplichtige\) jongeren](#)', SERV, 4 november 2019

¹⁹ Advies '[Leerjobs](#)', SERV, 26 mei 2023

²⁰ Advies '[Aanloophase als oriënterende leerweg](#)', SERV, 24 januari 2022